

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

ELEANOR SHARPSTON

7 päivänä toukokuuta 2009¹

1. Silloin kun joukko paikallisia tuottajia on rekisteröinyt elintarvikkeen nimityksen, joka viittaa lähtöpaikkaan, (kansallisena) yhteisömerkkinä ja kun on myös jätetty hakemus nimityksen rekisteröimiseksi (yhteisön) suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, missä määrin toinen tuottaja, joka käyttää samankaltaista nimitystä samankaltaisesta elintarvikkeesta, voi puolustautua elintarvikkeensa merkintöjen harhaanjohtavuutta koskevaa väitettä vastaan vetoamalla a) siihen, että suojatun alkuperänimityksen tai suojatun maantieteellisen merkinnän asemaa koskevassa tarkastelussa ei ole vielä todettu, että nimityksestä ei ole tullut yleisnimi ja/tai b) siihen, että tämä tuottaja on käyttänyt nimitystä vilpittömässä mielessä kauan?

2. Tämä on Tribunale Civile di Modenan (Italia) yhteisöjen tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisukysymysten ydin.

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

Yhteisön lainsäädäntö

3. Tämä ennakkoratkaisupyyntö koskee maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14.7.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92,² myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20.3.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13³ ja jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun ensimmäinen neuvoston direktiivin 89/104/ETY tulkintaa.⁴

2 – EYVL L 208, s. 1 (jäljempänä asetus N:o 2081/92 tai asetus).

3 – EYVL L 109, s. 29 (jäljempänä direktiivi 2000/13). Tämä direktiivi korvasi kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18.12.1978 annetun neuvoston direktiivin 79/112/ETY (EYVL L 33, s. 1) (jäljempänä direktiivi 79/112).

4 – EYVL L 40, s. 1 (jäljempänä direktiivi 89/104). Tämä direktiivi kumottiin jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 22.10.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/95 (EUVL L 299, s. 25), mutta se oli voimassa, kun esillä olevan asian tosiseikat saatettiin kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Asetus N:o 2081/92

sovelletaan rajoittamatta kuitenkin muiden erityisten yhteisön säännösten soveltamista.

4. Asetuksella N:o 2081/92 määritellään rekisteröityjen alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojan puitteet.⁵ Asetuksen mukaisesti tiettyjen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nimitykset voidaan suojata koko yhteisön alueella suojattuina alkuperänimityksinä tai suojattuina maantieteellisinä merkintöinä, mikäli kyseessä olevien tuotteiden ominaisuudet liittyvät tuotteiden maantieteelliseen alkuperään.⁶

5. Asetuksen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden merkintöihin sovelletaan neuvoston direktiivissä 79/112 säädettyjä yleisiä sääntöjä⁷ ja että erityisluonteensa vuoksi tietyltä maantieteelliseltä alueelta lähtöisin olevista maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden osalta olisi annettava täydentäviä erityissäännöksiä. Asetuksen soveltamisala määritellään 1 artiklan 2 kohdassa, jonka mukaan asetusta

- 5 – Tämä asetus korvattiin 31.3.2006 alkaen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 20.3.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 510/2006 (EUVL L 93, s. 12). Aiemman asetuksen 3 artiklan 1 kohta ja 13 artiklan 3 kohta toistetaan nyt myöhemmän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa ja 13 artiklan 2 kohdassa. Nämä säännökset ja muita mainitsemiani säännöksiä korvaavat säännökset eivät ole muuttuneet tavalla, joka vaikuttaisi ennakkoratkaisukysymyksiin vastaamiseen. Vaikka riidanalainainen seuraamus (ks. jäljempänä 21 kohta) määrättiin sen jälkeen, kun jälkimmäinen asetus tuli voimaan, väitetyt rikkomiset esillä olevassa asiassa tapahtuivat vuonna 2002. Tämän vuoksi viitataan aiemman asetuksen säännöksiin, ja huomautukseni koskevat jälkimmäistä asetusta soveltuvin osin.
- 6 – Kuten asetuksen johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa tähdennetään.
- 7 – Direktiivin 2000/13 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan, että direktiivin tarkoituksena oli kodioida direktiivin 79/112 tehdyt muutokset. Direktiiviä 2000/13 on sittemmin tulkittu tällä perusteella (ks. esim. asia C-315/05, Lidl Italia, julkisasiamies Stix-Hacklin 12.9.2006 antaman ratkaisuehdotuksen 53 kohta (Kok., s. I-11181)).

6. Asetuksen 2 artiklassa säädetään, että yhteisön suoja alkuperänimityksille ja maantieteellisille merkinnöille saadaan tämän asetuksen mukaisesti, ja määritellään edellytykset, joiden täyttyessä nimeä pidetään alkuperänimityksenä tai maantieteellisenä merkintänä.

7. Asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan ”alkuperänimityksellä” tarkoitetaan alueen, määrätyn paikan tai maan nimeä, jota käytetään nimeämään maataloustuotetta tai elintarviketta, joka on peräisin kyseiseltä alueelta, kyseisestä määrätystä paikasta tai kyseisestä maasta ja jonka laatu tai ominaisuudet ovat olennaisesti tai yksinomaisesti maantieteellisen ympäristön, joka käsittää sen luonnon ja inhimilliset tekijät, ansiota ja jonka tuotanto, jalostus ja käsittely tapahtuu rajatulla maantieteellisellä alueella. Asetuksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan ”maantieteellisellä merkinnällä” tarkoitetaan alueen, määrätyn paikan tai maan nimeä, jota käytetään nimeämään maataloustuotetta tai elintarviketta, joka on peräisin kyseiseltä alueelta, kyseisestä määrätystä paikasta tai kyseisestä maasta ja jolla on määrätty laatu, maine tai muita ominaisuuksia, jotka liittyvät tähän maantieteelliseen alkuperään ja jonka tuotanto ja/tai jalostus ja/tai käsittely tapahtuu tietyllä maantieteellisellä alueella.

8. Asetuksen 3 artiklassa mainitaan kaksi esimerkkiä tilanteista, joissa nimityksiä ei saa rekisteröidä.

– tilanne muissa jäsenvaltioissa;

9. Asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään erityisesti seuraavaa:

– asiaa koskeva kansallinen lainsäädäntö tai yhteisön lainsäädäntö.

”Nimityksiä, joista on tullut yleisnimiä, ei voi rekisteröidä.

Jos rekisteröintihakemus hylätään 6 ja 7 artiklassa määriteltyä menettelyä noudattaen sen vuoksi, että nimestä on tullut yleisnimi, komissio julkaisee tätä koskevan päätöksen Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.”

Tässä asetuksessa ’nimityksellä, josta on tullut yleisnimi’ tarkoitetaan maataloustuotteen tai elintarvikkeen nimeä, josta on tullut maataloustuotteen tai elintarvikkeen yleinen nimi, vaikka se viittaakin paikkaan tai alueeseen, jossa tämä maataloustuote tai elintarvike on alun perin tuotettu tai jossa sitä on pidetty kaupan.

10. Asetuksen 5 artiklassa säädetään menettelystä, jota jäsenvaltion on noudatettava hakiessaan nimityksen rekisteröintiä. Asian kannalta merkitykselliset 5 artiklan 5 kohdan säännökset⁸ ovat seuraavat:

Sen määrittämiseksi, onko nimestä tullut yleisnimi, on otettava huomioon kaikki tekijät, ja erityisesti:

”Jäsenvaltion on tarkastettava, että hakemus on perusteltu ja toimitettava hakemus – – komissiolle, jos se arvioi, että hakemus täyttää tämän asetuksen vaatimukset.

– tilanne jäsenvaltiossa, josta nimi on peräisin ja alueilla, joilla tuotetta käytetään;

8 – Kolme ensimmäistä alakohtaa. Toinen ja kolmas alakohta ovat sellaisina kuin ne ovat lisättyinä 17.3.1997 annetulla asetuksella N:o 535/97 (EYVL L 83, s. 3).

Jäsenvaltio voi myöntää näin kuvatulla tavalla toimitetulle nimitykselle vain väliaikaisesti tässä asetuksessa tarkoitetun kaltaisen kansallisen suojan sekä tarvittaessa sopeutumiskauden kyseisen nimityksen toimittamispäivästä alkaen. – –

voi hyötyä suojatun nimityksen mai-neesta;

Väliaikainen kansallinen suoja lakkaa sinä päivänä, jolloin päätös rekisteröinnistä tehdään tämän asetuksen mukaisesti. Tätä päätöstä tehtäessä voidaan vahvistaa enintään 5 vuoden pituinen sopeutumiskausi edellyttäen, että kyseiset yritykset ovat laillisesti pitäneet kyseisiä tuotteita kaupan käyttämällä jatkuvasti kyseisiä myyntinimityksiä vähintään 5 vuoden ajan ennen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua julkaisemispäivää.”

- b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai miellelyhtymiltä, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai vaikka suojattu nimi on käännetty tai siihen on liitetty ilmaisu kuten – – ’tyyppi’ – –;
- c) muilta vääriltä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä mitä tulee tuotteen lähtöpaikkaan – – tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan tuotteen alkuperästä;

11. Asetuksen 13 artiklassa säädetään rekisteröityjen nimitysten suojasta. Asian kannalta merkitykselliset artiklan säännökset ovat seuraavat:

- d) muilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa yleisöä harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

”1. Rekisteröidyt nimitykset on suojattu:

– –

- a) suoralta tai välilliseltä rekisteröidyn nimityksen kaupalliselta käytöltä tuotteissa, joita rekisteröinti ei koske, siinä määrin kuin tuotteet ovat verrattavissa tällä nimityksellä rekisteröityihin tuotteisiin tai siinä määrin kuin nimityksen käytöllä

3. Suojatuista nimityksistä ei saa tulla yleisnimiä.

--”

- a) olla omiaan johtamaan ostajaa harhaan, erityisesti:

- i) elintarvikkeen ominaispiirteiden osalta ja erityisesti sen -- alkuperän -- osalta;

Direktiivi 2000/13

12. Direktiivillä 2000/13 lähennetään muun muassa elintarvikkeiden merkintöjä koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Direktiivin johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen mukaan ”elintarvikkeiden merkintöjä koskevien säännösten ensisijaisena tarkoituksena tulisi olla kuluttajan valistaminen ja suojeleminen”.

--

- 3. Edellä 1 -- -- kohdassa tarkoitettut kiellot ja rajoitukset koskevat myös:

13. Asian kannalta merkitykselliset 2 artiklan säännökset ovat seuraavat:

- a) elintarvikkeiden esillepanoa, erityisesti niiden muotoa, ulkonäköä tai pakkausta, käytettyjä pakkausmateriaaleja, tapaa, jolla ne on aseteltu, sekä olosuhteita, joissa ne esitellään;

”1. Merkinnät ja tavat, joilla ne on tehty, eivät saa:

- b) mainontaa.”

14. Asian kannalta merkitykselliset 5 artiklan säännökset ovat seuraavat: *Direktiivi 89/104*

15. Direktiivi 89/104 on ensimmäinen direktiivi jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä.

”1. Elintarvikkeen myyntinimitys on siihen sovellettavissa yhteisön säännöksissä säädetty nimitys.

16. Asian kannalta merkitykselliset 3 artiklan 1 kohdan säännökset ovat seuraavat:

a) Jollei yhteisön säännöksiä ole annettu, myyntinimitys on siinä jäsenvaltiossa, jossa tuote myydään kuluttajalle tai suurtaloudelle, sovellettavassa laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä oleva nimitys.

”Seuraavia merkkejä ei saa rekisteröidä tai, jos ne on rekisteröity, ne on julistettava mitättömiksi:

--

Jollei tällaista nimitystä ole, myyntinimitys on siinä jäsenvaltiossa, jossa tuote myydään kuluttajalle tai suurtaloudelle, käytössä vakiintunut nimitys tai elintarvikkeen ja tarvittaessa sen käytön kuvaus, joka on riittävän täsmällinen ilmaisemaan ostajalle elintarvikkeen todellisen laadun ja joka mahdollistaa sen erottamisen tuotteista, joihin se voidaan sekoittaa.”

c) yksinomaan sellaisista merkeistä tai merkinnöistä muodostuvat tavaramerkit, jotka voivat elinkeinotoiminnassa osoittaa tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia;

- d) yksinomaan sellaisista merkeistä tai merkinnöistä muodostuvat tavaramerkit, jotka ovat tulleet yleisessä kielenkäytössä tai hyvän kauppatavan mukaan tavanomaisiksi;

Tosiseikat, oikeudenkäyntimenettely ja ennakkoratkaisukysymykset

18. Felinon kunta sijaitsee Emilia-Romagnan alueella Italiassa. Cavazzuti SpA, sittemmin Grandi Salumifici Italiani SpA (jäljempänä GSI), valmistaa salamimakkaraa, jota se markkinoi nimellä ”Salame Felino” ja/tai ”Salame tipo Felino”.⁹ Se on valmistanut kyseistä salamia Modenassa (joka myös sijaitsee Emilia-Romagnan alueella noin 50 kilometrin päässä Felinosta) suunnilleen vuodesta 1970 lähtien.

--”

17. Direktiivin 15 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltio voi 3 artiklan 1 kohdan c alakohdasta poiketen säätää, että merkki tai merkintä, jota voidaan käyttää elinkeinotoiminnassa osoittamaan tavaroiden tai palvelujen maantieteellistä alkuperää, voi olla yhteisö-, takuu- tai tarkastusmerkinä. Tällainen merkki ei anna sen haltijalle oikeutta kieltää toista käyttämästä elinkeinotoiminnassa edellä tarkoitettua merkkiä tai merkintää, jos hän käyttää sitä hyvää liiketapaa noudattaen; tällaiseen merkkiin ei varsinkaan saa vedota kolmatta vastaan, jolla on oikeus käyttää maantieteellistä nimeä.”

19. Regione Emilia-Romagna määräsi GSI:lle 16.5.2006 hallinnollisen seuraamuksen Salame tipo Felino -nimityksen käyttämisestä merkinnössään kuluttajia harhaan johtavalla tavalla. Se katsoi GSI:n rikkoneen asetuksen (decreto legislativo) 109/92 2 §:ää, jolla saatettiin direktiivin 2000/13 2 artikla osaksi Italian kansallista lainsäädäntöä.

20. Seuraamuksen määrittämisen ajankohtana Salame Felino -nimitystä ei ollut rekisteröity suojattuna alkuperänimityksenä eikä suojattuna maantieteellisenä merkintänä. Ennakkoratkaisupyynnössä todetaan, että sen jälkeen, kun Associazione per la Tutela del Salame Felino (Salame Felinon suojaamiseksi perustettu yhdistys, jäljempänä APTSF) ja Associazione delle Industrie delle Carni (liha-teollisuusyhdistys, jäljempänä ASSICA) olivat esittäneet huomautuksensa, jätettiin hakemus

⁹ – Jälkimmäinen tarkoittaa suomeksi ”Felino-tyyppistä salamia”.

Salame Felinon hyväksymiseksi suojattuna maantieteellisenä merkintänä asetuksen N:o 2081/92 nojalla. Ennakkoratkaisupyynnön esittämisen aikaan hakemus ei ollut johtanut nimityksen rekisteröintiin.

21. GSI kääntyi Tribunale Civile di Modenan puoleen ja pyysi tätä kumoamaan hallinnollisen seuraamuksen sillä perusteella, että Salame Felino oli yleisnimi ja että sitä oli käytetty vuosien ajan ja vilpittömässä mielessä Felinon kunnan ulkopuolella, myös suhteessa yhteisömerkkiin. Tribunale Civile di Modena lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen (EY) N:o 2081/92 3 artiklan 1 kohtaa ja 13 artiklan 3 kohtaa (joista on tullut asetuksen (EY) N:o 510/06 3 artiklan 1 kohta ja 13 artiklan 2 kohta) tulkittava suhteessa asetuksen (decreto legislativo) 109/92 2 §:ään (direktiivin 2000/13/EY 2 artikla) siten, että elintarvikkeen nimitys, joka sisältää maantieteellisen viittauksen ja jonka rekisteröimistä näissä asetuksissa tarkoitetuksi suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi koskevan, komissiolle tehdyn hakemuksen käsittely on kansallisella tasolla 'hylätty' tai keskeytetty, on katsottava yleisnimeksi ainakin kyseisen 'hylkäämisen' tai keskeytyksen keston ajan?

2) Onko asetuksen (EY) N:o 2081/92 3 artiklan 1 kohtaa ja 13 artiklan 3 kohtaa (joista on tullut asetuksen (EY) N:o 510/06 3 artiklan 1 kohta ja 13 artiklan 2 kohta) tulkittava suhteessa asetuksen 109/92 2 §:ään (direktiivin 2000/13/EY 2 artikla) siten, että elintarvikkeen nimitystä, joka viittaa paikkaan mutta jota ei ole rekisteröity näissä asetuksissa tarkoitetuksi suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, voivat laillisesti käyttää Euroopan markkinoilla sellaiset tuottajat, jotka ovat käyttäneet sitä vilpittömässä mielessä ja jatkuvasti pitkän aikaa ennen asetuksen (EY) N:o 2081/92 (josta on tullut asetus (EY) N:o 510/06) voimaantuloa ja sen voimaantumisen jälkeen?

3) Onko jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY 15 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että elintarviketta koskevan, maantieteellisen viittauksen sisältävän yhteisömerkin haltijalla ei ole oikeutta kieltää tietyn, ominaisuuksiltaan samanlaisen tuotteen tuottajia kuvailemasta tuotettaan yhteisömerkkiin sisältyvän kaltaisella nimityksellä silloin, kun nämä tuottajat ovat käyttäneet kyseistä nimitystä vilpittömässä mielessä jatkuvasti kauan ennen kuin kyseinen yhteisömerkki rekisteröitiin?”

22. GSI, Regione Emilia-Romagna, APTSF, Kreikan hallitus, Italian hallitus ja komissio

ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia ja sittemmin suullisia huomautuksia istunnossa.

25. Tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen on määriteltävä selkeästi tapa, jolla asetus N:o 2081/92 on vuorovaikutuksessa direktiivin 2000/13 kanssa. Käsitelen tätä vastatessani toiseen kysymykseen ennen kuin tarkastelen vaikutuksia, joita yrityksen vilpittömällä mielellä ja nimityksen käytön ajallisella kestolla voi olla tuomioistuimen arvioon harhaanjohtaviksi väitetyistä merkinnöistä.

Alustavat huomautukset

23. GSI:lle määrättiin seuraamus asetuksen (decreto legislativo) 109/92 2 §:n rikkomisen perusteella. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on siis yksinkertaisesti arvioida, onko GSI johtanut kuluttajia harhaan käyttäessään Salame tipo Felino -nimitystä merkinnöissään. Tribunale Civile di Modena on pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta selvittämään eräiden seikkojen vaikutusta kyseiseen arviointiin.

24. Yksi näistä seikoista on itse nimityksen merkitys. Ensimmäinen yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty kysymys koskee sitä, milloin ja miksi nimitystä voidaan pitää yleisnimenä. Tähän kysymykseen vastaamiseksi tarvitsee ainoastaan tarkastella asetuksessa N:o 2081/92 säädettyä rekisteröintijärjestelmää. Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian yhteydessä on kuitenkin myös välttämätöntä, että yhteisöjen tuomioistuin tutkii, miten nimityksen katsominen yleisnimeksi vaikuttaa kansallisen tuomioistuimen arvioon kyseisen nimityksen käytöstä merkinnöissä.

Ensimmäinen kysymys

26. Kansallisen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee sitä, onko maantieteellinen nimi, jonka rekisteröimistä suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi koskevan hakemuksen käsittely on hylätty tai keskeytetty, katsottava yleisnimeksi ainakin kyseisen hylkäämisen tai keskeytyksen keston ajan.

Tutkittavaksi ottaminen

27. Tutkittavaksi ottamista vastaan on esitetty kaksi erillistä oikeudenkäyntiväitettä.

28. Ensinnäkin APTSF ja Italian hallitus ovat kyseenalaistaneet tosiseikat, joihin kysymys perustuu. Italian hallitus katsoo, että rekiste-

röintiprosessin aikana ei ole tapahtunut hylkäämistä tai keskeyttämistä. APTSF katsoo, että nimityksen rekisteröintihakemusta koskee nyt ainoastaan muodollinen julkaisemisvaatimus.

29. En voi hyväksyä kumpaakaan näistä väitteistä perusteena, jonka vuoksi ensimmäinen kysymys olisi jätettävä tutkimatta.

30. EY 234 artikla perustuu kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon. Tosiseikaston arvioiminen kuuluu kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan, kun taas yhteisöjen tuomioistuimen lähtökohtana on antaa kansalliselle tuomioistuimelle tietoja yhteisön oikeuden tulkinnasta. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimen on perustettava ennakkoratkaisupyynnöstä koskeva ratkaisunsa niihin tosiseikkoihin, jotka kansallinen tuomioistuin sille ilmoittaa ennakkoratkaisupyynnössä.¹⁰

31. Ennakkoratkaisupyynnöstä käy selvästi ilmi, että tosiseikkojen tapahtumahetkellä asetuksen N:o 2081/92 mukainen hakemus oli vireillä eikä Salame Felino -nimitystä ollut rekisteröity. Syyt, joiden vuoksi asianlaite oli tai on saattanut olla näin, ovat jokseenkin epäolennaisia ennakkoratkaisukysymysten analyysin kannalta.

32. Toiseksi Italian hallitus ja komissio katsovat, että ensimmäinen kysymys on jätettävä tutkimatta, koska se perustuu virheelliseen olettamukseen, jonka mukaan asetus N:o 2081/92 saattaa rajata direktiivin 2000/13 2 artiklan soveltamisalaa. Komissio katsoo lisäksi, että asian ratkaisemiseksi kansallisessa tuomioistuimessa ei ole tarpeen tutkia ensin, onko kysymyksessä yleisnimi asetuksen N:o 2081/92 mukaisen rekisteröintiprosessin aikana. Komission mukaan kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava sen käsiteltävänä oleva asia ainoastaan direktiivin 2000/13 kansallisten täytäntöönpanosäännösten perusteella.

33. Vaikka komission huomautukset ovatkin merkityksellisiä, on täysin mahdollista, että nimityksen rekisteröinti (tai sen luokittelu yleisnimeksi) asetuksen N:o 2081/92 mukaisesti rajaamatta direktiivin 2000/13 2 artiklan soveltamisalaa vaikuttaa siihen, pitääkö tuomioistuin merkintöjä, joissa kyseistä nimitystä käytetään, direktiivissä 2000/13 tarkoitetulla tavalla harhaanjohtavina. Ensimmäisen kysymyksen ratkaiseminen on näin ollen alustava vaihe, joka on mahdollisesti välttämätön toisen kysymyksen ratkaisemiseksi asianmukaisella tavalla.

34. Tämän vuoksi katson, että yhteisöjen tuomioistuimen on vastattava ensimmäiseen kysymykseen.

10 – Ks. viimeksi asia C-491/06, Danske Svineproducenter, tuomio 8.5.2008 (Kok., s. I-3339, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Aineellinen sisältö

35. Asetuksella N:o 2081/92 luodaan järjestelmä, jossa tuotteen lähtöpaikan ilmaiseva nimitys voidaan rekisteröidä yhteisön tasolla suojattujen nimitysten luetteloon. Komissio arvioi, voidaanko nimitykselle myöntää suoja. Komissio voi 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti hylätä rekisteröintihakemuksen muun muassa siksi, että se pitää nimitystä yleisnimenä.

36. Ellei komissio hylkää hakemusta nimenomaan tällä perusteella, ja niin kauan kuin se ei tee niin, ei kuitenkaan voida sanoa, että kyseessä on asetuksessa tarkoitettu yleisnimi.

37. Ei myöskään voi olla mitään perustetta olettaa, että maantieteellinen nimi on yleisnimi, siihen asti, kunnes nimenomaisesti todetaan, että se ei ole yleisnimi. Monesti tällainen maantieteellinen nimi on yksinomaan informatiivinen. Joissakin tapauksissa se tarvitsee asetuksessa tarkoitettua suojaa. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyyn aineistoon ei kuitenkaan sisälly mitään sellaista, joka osoittaisi, että elintarvikkeen nimityksinä käytettävistä maantieteellisistä nimistä on tapana tulla yleisnimiä.

38. Näin ollen kansallinen tuomioistuin ei – vastoin GSI:n väitteitä – voi olettaa, että kun nimityksen rekisteröintiprosessi on kesken, kyseessä on yleisnimi, ellei komissio toteaa asianlaidan olevan näin tai ennen kuin se toteaa tämän.

39. Vastaavasti ei voida olettaa, että nimitys *ei ole* asetuksessa tarkoitettu yleisnimi.¹¹

40. Tällöin kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava, voiko se, että GSI käyttää riidanalaista nimitystä, itse asiassa johtaa tuntuvasti ostajia harhaan direktiivin 2000/13 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Päättäessään tästä ilman asetuksessa N:o 2081/92 tarkoitettua komission lopullista arviota kansallisen tuomioistuimen on kenties otettava huomioon sellaiset nimityksen ominaispiirteet, jotka myös komissio ottaisi huomioon arvioidessaan, onko tarpeen suojata nimitys vai onko se asetuksessa tarkoitettu yleisnimi. Tällöin se voi ottaa huomioon asetusta koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön.

11 – Se, että asetuksen 5 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten toimitettua nimityksen suojaa koskevan hakemuksen komissiolle kyseinen jäsenvaltio voi myöntää kyseiselle nimitykselle väliaikaisen suojan alueellaan hakemuksen käsitteilyn ajaksi, ei näytä vaikuttavan tilanteeseen millään tavalla.

41. Yhteisöjen tuomioistuin on ottanut lähtökohdaksi 3 artiklan 1 kohdassa esitetyn määritelmän, jonka mukaan elintarvikkeen nimitys on yleisnimi, jos siitä on tullut kyseisen elintarvikkeen yleinen nimitys (vaikka se viittaaakin paikkaan tai alueeseen, jossa tämä maataloustuote tai elintarvike on alun perin tuotettu tai jossa sitä on pidetty kaupan).¹² Se on todennut, että arvioitaessa, onko kyseessä yleisnimi, on tarkasteltava muun muassa tilannetta siinä jäsenvaltiossa, josta nimi on peräisin ja alueilla, joilla tuotetta käytetään, tilannetta muissa jäsenvaltioissa sekä asiaa koskevaa kansallista lainsäädäntöä tai yhteisön lainsäädäntöä.¹³

42. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa kansallisen tuomioistuimen esittämään ensimmäiseen kysymykseen seuraavasti: nimitystä ei voida katsoa asetuksessa N:o 2081/92 tarkoitetuksi yleisnimeksi ennen kuin komissio on hylännyt hakemuksen nimityksen suojaamiseksi sillä perusteella, että nimityksestä on tullut yleisnimi.

12 – Julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomer toteaa yhdistetyissä asioissa C-465/02 ja C-466/02, Saksa ja Tanska v. komissio, 10.5.2005 antamassaan ratkaisuehdotuksessa (Kok., s. I-9115, 133 kohta) osana yleisnimen luonteen hyödyllistä täsmennyistä, että yleisnimet ovat nimityksiä, jotka ovat yleistyneet. Mielestäni termi on kiteytetty hyvin tässä määritelmässä.

13 – Edellä alaviitteessä 12 mainitut yhdistetyt asiat C-465/02 ja C-466/02, Saksa ja Tanska v. komissio, tuomio 25.10.2005, 75–100 kohta ja asia C-132/05, komissio v. Saksa, tuomio 26.2.2008 (Kok., s. I-957, erityisesti 53 kohta).

Toinen kysymys

43. Kansallisen tuomioistuimen toinen kysymys koskee sitä, voivatko tuottajat, jotka ovat käyttäneet elintarvikkeen nimitystä, joka viittaa paikkaan mutta jota ei ole rekisteröity suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, vilpittömässä mielessä ja jatkuvasti pitkän aikaa ennen asetuksen N:o 2081/92 voimaantuloa ja sen voimaantulon jälkeen, käyttää sitä laillisesti.

Tutkittavaksi ottaminen

44. APTSF väittää, että toinen kysymys on jätettävä tutkimatta, koska se perustuu tosi-seikkoja koskevaan virheeseen. Tämä väite pitäisi hylätä edellä 30 kohdassa esitetyistä syistä.

45. Italian hallitus katsoo, että toinen kysymys on jätettävä tutkimatta, koska yhteisön oikeudessa ja kansallisessa oikeudessa ei oteta huomioon vilpittömää mieltä arvioitaessa merkintöjä. Tämä on aineellisoikeudellinen väite. Tämän vuoksi tarkastelen sitä analysoidessani toisen kysymyksen aineellista sisältöä.

Aineellinen sisältö

Direktiivin 2000/13 ja asetuksen N:o 2081/92 välinen vuorovaikutus

46. Direktiivi 2000/13 ja asetus N:o 2081/92 toimivat eri tasoilla, ja yhteisön lainsäätäjä on määritellyt niille erilaiset tavoitteet.

47. Direktiivillä 2000/13 lähennetään elintarvikkeiden merkintöjä koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja edistetään siten sisämarkkinoiden kitkatonta toimintaa. Kuten johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, elintarvikkeiden merkintöjä koskevien säännösten ensisijaisena tarkoituksena tulisi olla kuluttajan valistaminen ja suojeleminen. Kuten Italian hallitus huomauttaa perustellusti, direktiivillä 2000/13 tämän vuoksi veloitetaan tuottajat sisällyttämään merkintöihin riittävästi tietoa, jotta kuluttajat voivat tehdä valintansa tosi-seikoista täysin tietoisina. Tämä tarkoittaa tietojen antamista muun muassa tuotteen täsmällisestä luonteesta ja ominaisuuksista, myös sen alkuperästä tai lähtöpaikasta.

48. Sitä vastoin asetuksen tarkoitus on seikkaperäisempi. Lähtökohtana on se, että tiettyjä ominaisuuksia omaavien tuotteiden edistämisestä voisi olla huomattavaa etua maaseu-

dulle, sillä se varmistaisi paremmat tulot maanviljelijöille,¹⁴ ja että kuluttajien kiinnostus tiettyihin laatutuotteisiin luo kasvavan kysynnän maataloustuotteille ja elintarvikkeille, joilla on tietty maantieteellinen alkuperä.¹⁵ Asetuksessa kannustetaan antamaan selkeää ja tiivistä tietoa tuotteiden alkuperästä, jotta kuluttajat voisivat paremmin tehdä valintoja;¹⁶ tämän vuoksi tietyltä maantieteelliseltä alueelta lähtöisin olevista maataloustuotteista ja elintarvikkeista on annettava täydentäviä erityissäännöksiä.¹⁷ Tämän vuoksi asetuksella otetaan käyttöön yhteisön säännöt, joilla suojataan alkuperänimityksiä ja maantieteellisiä merkintöjä yhtenäisellä tavalla ja siten varmistetaan yhtäläiset kilpailunedellytykset tuottajien välillä ja parannetaan näiden tuotteiden luotettavuutta kuluttajien näkökulmasta katsottuna.¹⁸ Maantieteellisten merkintöjen suojaaminen epäilemättä vaikuttaa kuluttajien tekemiin valintoihin, mutta asetuksen tavoitteet eivät rajoitu yksinomaan kuluttajansuojan varmistamiseen.

49. Huolimatta näistä tavoitteiden ja toiminta-alojen välisistä eroista, maantieteellisten nimien käyttö elintarvikkeiden merkinnöissä voi kuulua sekä asetuksen että direktiivin 2000/13 soveltamisalaan. Asianlaita voi olla näin kolmessa nimenomaisessa tilanteessa: 1) kun komissio on arvioinut elintarvikkeen merkinnöissä käytetyn nimityksen ja

14 – Asetuksen johdanto-osan toinen perustelukappale.

15 – Asetuksen johdanto-osan kolmas perustelukappale.

16 – Asetuksen johdanto-osan neljäs perustelukappale.

17 – Asetuksen johdanto-osan viides perustelukappale.

18 – Asetuksen johdanto-osan seitsemäs perustelukappale.

tämä on rekisteröity asetuksen mukaisesti, 2) kun nimitys on arvioitu mutta todettu yleisnimeksi ja 3) kun ei ole suoritettu asetuksen mukaista arviointia. Tämä ennakkoratkaisupyynnö koskee ainoastaan kolmatta tilannetta. Täydentävänä tietona tarkastelen kuitenkin ensin lyhyesti kahta muuta tilannetta.

– Yleisnimi

52. Kuten komissio toteaa perustellusti tutkittavaksi ottamista koskevissa väitteissä, silloin kun nimitys on arvioitu ja todettu yleisnimeksi asetuksen mukaisesti, tämä ei estä kansallista tuomioistuinta arvioimasta, onko kyseisen nimityksen käyttö elintarvikkeen merkinnöissä harhaanjohtavaa direktiivissä 2000/13 esitettyjen sääntöjen mukaisesti.

– Rekisteröity nimitys

50. Kun komissio on arvioinut nimityksen ja nimitys on viety asetuksella perustettuun rekisteriin, nimityksen käyttöä voidaan rajoittaa.

53. GSI katsoo, että kun nimitys on todettu yleisnimeksi, sillä on oikeus asetuksessa säädetyn järjestelmän mukaiseen suojaan. Tämä pitää paikkansa, mutta en voi yhtyä päätelmään, jonka GSI pyrkii tästä tekemään ja jonka mukaan tällaisen nimityksen käyttöä merkinnöissä ei voitaisi pitää harhaanjohtavana direktiivissä 2000/13 tarkoitetulla tavalla.

51. Jos tällaista nimitystä käytetään, kun sen käyttöä koskevat edellytykset eivät täyty, tai jos sitä käytetään asetuksen 13 artiklan 1 kohdan vastaisella tavalla, kyseinen käyttö on todennäköisesti ”omiaan johtamaan ostajaa harhaan, erityisesti elintarvikkeen ominaispiirteiden osalta ja erityisesti sen – – alkuperän – – osalta” direktiivin 2000/13 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

54. Päinvastoin näyttää siltä, että selvästikin on olemassa tilanteita, joissa yleisnimen käyttö tuotteen merkinnöissä voi tosiasiallisesti johtaa kuluttajaa harhaan (esimerkiksi on mahdollista kuvitella elintarvike, jonka merkinnöissä on yleisnimi mutta jossa ei ole yhtään niistä ominaisuuksista, jotka kuluttajat yleisesti mieltävät kyseiseen nimeen kuuluviksi).

55. Näin ollen voidaan todeta, että jos nimitys on todettu yleisnimeksi, kansallinen tuomioistuin voi silti arvioida, ovatko tietyn elintarvikkeen merkinnät harhaanjohtavia direktiivin 2000/13 2 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

56. Tältä osin kansallisen tuomioistuimen on syytä muistaa, että komission toteamus, jonka mukaan kyseessä on yleisnimi, perustuu arvioon kyseisen nimityksen ominaispiirteistä. Tästä seuraa, että kyseiset ominaispiirteet ja komission toteamus, jonka mukaan kyseessä on yleisnimi, ovat merkittäviä seikkoja, jotka kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon arvioidessaan, johtaako nimityksen käyttö elintarvikkeiden merkinnöissä kuluttajaa harhaan.¹⁹

– Nimitys, jota ei ole arvioitu

57. Kuten jo totesin vastauksessani ensimmäiseen kysymykseen, mikäli komissio ei ole arvioinut nimitystä, sitä ei voida pitää yleisnimenä asetuksessa N:o 2081/92 tarkoitettulla tavalla.

58. Ennen kuin komissio on tehnyt päätöksensä, nimitys, joka on jätetty komission arvioitavaksi, ei toisaalta kuulu asetuksen mukaisen suojan piiriin, ellei jäsenvaltio päätä käyttää 5 artiklan 5 kohdassa sille annettua mahdollisuutta myöntää nimitykselle väliaikainen suoja.

59. Ellei tällaista väliaikaista suojaa ole myönnetty, kansallisen tuomioistuimen on ainoastaan arvioitava, onko nimityksen käyttö merkinnöissä harhaanjohtavaa direktiivin 2000/13 2 artiklan kansallisten täytäntöönpanosäännösten perusteella.

60. Näitä säännöksiä ei kuitenkaan tule käyttää perustana rekisteröimättömän maantieteellisen nimen suojaamista koskevan rinnakkaisjärjestelmän luomiselle. Vaikka esillä olevan asian asiayhteydessä kansalliset tuomioistuimet voivat katsoa, että Salame Felino -nimitys täyttää asetuksessa säädetyt rekisteröinnin edellytykset,²⁰ niiden on arvioitava sen käyttöä ainoastaan direktiivin 2000/13 2 artiklan kansallisten täytäntöönpanosäännösten perusteella.

19 – Ks. jäljempänä 60 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

20 – APTSF viittasi tältä osin useisiin kansallisiin tuomioihin. Tällainen asetuksen mukainen määrittäminen on kuitenkin yksinomaan komission tehtävä.

61. Toisin sanoen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on yksinkertaisesti tutkia, voiko GSI:n valmistamassa salamissa käytämä merkintä johtaa kohtuullisen valistunutta, tarkkaavaista ja huolellista italialaista kuluttajaa harhaan.²¹

62. Tämän todetakseen kansallisen tuomioistuimen on selvitettävä, voiko kuluttaja tulla harhaanjohtetuksi tuotteen alkuperän osalta. Tämän vuoksi se on tarkasteltava tuotteen itsensä ja nimityksen osoittaman maantieteellisen alueen välistä yhteyttä. Direktiivin 2000/13 2 artiklan mukaan merkintöjen, joissa käytetään alkuperään viittaavaa tai alkuperän osoittavaa nimitystä, voidaan kenties sanoa olevan ensi näkemältä harhaanjohtavia, jos tuote on kokonaisuudessaan tuotettu muualla ja jos sillä ei ole mitään yhteyttä ilmoitettuun maantieteelliseen alueeseen valmistusprosessin missään vaiheessa.

63. Kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon myös se, voivatko tuotteen muut ominaisuudet johtaa kuluttajaa harhaan. Tällöin kansallisen tuomioistuimen on arvioitava, onko merkinnöissä esiintyvä nimitys

ominainen tietylle alueelle vai onko siitä tullut yleisnimi, jota käytetään tuotteesta, jolla on tietyt ominaisuudet.²² Arviointia suorittaessaan kansallisen tuomioistuimen on suotavaa ottaa huomioon sellaiset huomautukset ja väitteet, joita komissiolle esitettäisiin asetuksen mukaista suojaa koskevassa hakemuksessa tai tällaista hakemusta koskevassa väiteasiakirjassa.

64. Merkintöjen sanamuodosta voidaan todeta, että ilmaisu ”tyyppinen” käyttö voi olla osoitus siitä, että nimitystä käytetään ilmaisemaan tuotteen ominaisuuksia eikä niinkään sen alkuperää. Kuten komissio kuitenkin huomauttaa perustellusti, kyseisen sanan käyttö ei takaa sitä, että merkinnät eivät ole harhaanjohtava.

65. Kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon myös pakkauksen ulkoasu, erityisesti maantieteellisen nimen sijainti ja koko sekä valmistuspaikan kuvaus.²³ Direktiivin 2000/13 3 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa todetaan, että elintarvikkeisiin on merkittävää tarkemmat tiedot alkuperästä tai lähtöpaikasta, jos sen ilmoittamatta jättäminen saattaisi johtaa kuluttajaa olennaisesti harhaan elintarvikkeen todellisesta alkuperästä tai lähtöpaikasta, jollei direktiivin muista säännöksistä muuta johdu. Käytännössä tämän on tarkoitettava, että merkintöjen on – siinäkin

21 – Ks. asia C-470/93, Mars, tuomio 6.7.1995 (Kok., s. I-1923, 24 kohta); asia C-210/96, Gut Springenheide ja Tusky, tuomio 16.7.1998 (Kok., s. I-4657, 31 kohta) ja asia C-220/98, Estée Lauder, tuomio 13.1.2000 (Kok., s. I-117, 30 kohta). Julkisasiemies Geelhoed lisäsi asiassa C-239/02, Douwe Egberts, 11.12.2003 antamassaan ratkaisuehdotuksessa (Kok., s. I-7007, 54 kohta), että oletuksen mukaan kuluttaja ottaa selvää etiketin tiedoista ennen tuotteen (ensimmäistä) ostokertaa ja hän pystyy arvioimaan näiden tietojen luotettavuutta.

22 – Ellei kyseinen nimi ole yksinkertainen alkuperää osoittava maantieteellinen merkintä ja ellei sillä ole tarkoitus välittää kuluttajalle tietoa tuotteen ominaisuuksista; ks. asia C-312/98, Warsteiner Brauerei, tuomio 7.11.2000 (Kok., s. I-9187, 44 kohta).

23 – Tältä osin minusta vaikuttaa siltä, että tieto yrityksen pääkonttorin sijaintipaikasta ei välttämättä kerro kuluttajille, missä tuote on tosiasiallisesti valmistettu.

tapauksessa, että maantieteellisellä nimellä on tarkoitus mainostaa elintarvikkeen ominaisuuksia – ”kerrottava koko totuus” eikä johtaa kohtuullisen valistunutta, tarkkaavaista ja huolellista kuluttajaa harhaan.

68. Loogisesti ajateltuna minusta vaikuttaa siltä, että jos jokin tietty seikka voi muuttaa kohtuullisen valistuneen, tarkkaavaisen ja huolellisen kuluttajan odotuksia (kuten Italia toteaa), kansallisen tuomioistuimen on täysin kohtuullista ottaa nämä seikat huomioon arvioidessaan, voivatko elintarvikkeen merkinnät johtaa kuluttajaa harhaan.

Vilpittömän mielen ja käytön ajallisen keston merkitys

66. Direktiivissä 2000/13 ei mainita vilpittömää mieltä eikä käytön ajallista kestoja. Siinä ei myöskään todeta, että nimityksen käytöllä vilpittömässä mielessä ja jatkuvasti pitkän aikaa voitaisiin puolustautua harhaanjohtavaa merkintää koskevaa väitettä vastaan.

67. Kansallisten tuomioistuinten on arvioitava väitetyt direktiivin 2000/13 2 artiklan kansallisten täytäntöönpanosäännösten rikkomiset sen vaikutelman perusteella, jonka nimityksen käyttö elintarvikkeen merkinnöissä antaa kohtuullisen valistuneelle, tarkkaavaiselle ja huolelliselle kuluttajalle.

69. Nimityksen käytön ajallinen kesto on objektiivinen seikka, joka saattaa vaikuttaa järkevästi kuluttajan odotuksiin. Sitä vastoin en ymmärrä, kuinka valmistajan tai vähittäismyyjän (subjektiivinen) vilpittömän mielen voi vaikuttaa (objektiiviseen) vaikutelmaan, jonka maantieteellisen nimen käyttö merkinnöissä antaa kuluttajalle.

70. Näin ollen ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa kansallisen tuomioistuimen esittämään toiseen kysymykseen siten, että elintarvikkeen nimitystä, joka viittaa paikkaan mutta jota ei ole rekisteröity suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, voidaan käyttää laillisesti edellyttäen, että nimitystä ei käytetä tavalla, joka todennäköisesti johtaa kohtuullisen valistunutta, tarkkaavaista ja huolellista keskivertokuluttajaa harhaan. Arvioidessaan, onko asianlaista näin, kansalliset tuomioistuimet voivat ottaa huomioon nimityksen käytön ajallisen keston. Tuottajan vilpittömän (tai vilpillisen) mielen on kuitenkin merkityksellisen.

Kolmas kysymys

Tutkittavaksi ottaminen

71. Italian hallitus katsoo, että kolmas kysymys on jätettävä tutkimatta, koska kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva asia ei koske yhteisömerkkejä. Sen mukaan Regione Emilia-Romagnalla ei ole yhteisömerkkiä, eikä Regione Emilia-Romagna väitä, että GSI olisi loukannut yhteisömerkkiä. Lisäksi Italian hallitus huomautti istunnossa, että kansallista tuomioistuinta kiinnosti ainoastaan se, johtivatko GSI:n merkinnät todennäköisesti kuluttajaa harhaan, ja että huolimatta APTSF:n puuttumisesta asian käsittelyyn väite yhteisömerkin loukkaamisesta ei sisällynyt kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaan asiaan.

72. Yhteisöjen tuomioistuin voi jättää vastamatta ennakkoratkaisukysymyksen vain, jos kysymyksellä ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen.²⁴ Kolmas ennakkoratkaisukysymys koskee sitä, voiko direktiiviin 89/104 sisältyä toinen peruste, jonka nojalla GSI:tä voidaan kieltää käyttämästä Salame Felino -nimitystä. Pääasiassa riidanalainen hallinnollinen seuraamus perustui kuitenkin yksinomaan väitettyyn direktiivin 2000/13 2 artiklan kansallisten täytäntöönpanosäännösten rikkomiseen.

73. Vaikka hallinnollisen seuraamuksen yhteydessä huomautettiin, että Salame Felino on rekisteröity merkki, tämä huomautus esitettiin samanaikaisesti, kun todettiin GSI:n käyttämän Salame tipo Felino -nimityksen johtavan kuluttajia harhaan. GSI puolestaan viittasi Felinon kunnan ulkopuolella toimivien kauppiaiden toimesta vilpittömässä mielessä tapahtuneeseen Salame Felino -nimityksen käyttöön suhteessa yhteisömerkkiin ja katsoi muun muassa tämän perusteella, että kyseisen nimityksen käyttö ei johtanut kuluttajia harhaan.

74. Se, että ei ole esitetty väitettä, jonka mukaan yhteisömerkkiä olisi loukattu,²⁵ osoittaa, että kysymys siitä, voiko yhteisömerkin haltija vastustaa vilpittömässä mielessä tapahtuvaa yhteisömerkissä esiintyvän nimityksen kanssa samankaltaisen nimityksen käyttöä, on merkityksetön kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan keskeisen kysymyksen kanssa eli sellaisen tilanteen kanssa, jossa yritys todennäköisesti johtaa kuluttajia harhaan käyttämällä maantieteellistä nimeä tuotteiden merkinnöissä.

75. Näin ollen kolmas kysymys on jätettävä tutkimatta.

24 – Ks. asia C-295/05, Asociación Nacional de Empresas Forestales, tuomio 19.4.2007 (Kok., s. I-2999, 31 kohta).

25 – APTSF, joka on kahden yhteisön kuviomerkin haltija, itse asiassa väittää, että maantieteellisen nimen käytöllä ei ole edes mahdollista loukata kyseisiä merkkejä.

Ratkaisuehdotus

76. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Tribunale Civile di Modenan esittämiin kahteen ensimmäiseen kysymykseen seuraavasti:

- 1) Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten suojasta 14.7.1992 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2081/92 3 artiklan 1 kohtaa ja 13 artiklan 3 kohtaa (nykyisin asetuksen (EY) N:o 510/06 3 artiklan 1 kohta ja 13 artiklan 2 kohta) on tulkittava siten, että elintarvikkeen nimitystä, joka sisältää maantieteellisen viittauksen ja jolle on haettu rekisteröintiä näissä asetuksissa tarkoitetuksi suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, ei voida katsoa yleisnimeksi ennen kuin komissio on hylännyt hakemuksen sillä perusteella, että nimityksestä on tullut yleisnimi.
- 2) Mainittuja säännöksiä, luettuna yhdessä myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20.3.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY 2 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että elintarvikkeen nimitystä, joka viittaa paikkaan mutta jota ei ole rekisteröity näissä asetuksissa tarkoitetuksi suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, voidaan käyttää laillisesti edellyttäen, että nimitystä ei käytetä tavalla, joka todennäköisesti johtaa kohtuullisen valistunutta, tarkkaavaista ja huolellista keskivertokuluttajaa harhaan. Arvioidessaan, onko asianlaita näin, kansalliset tuomioistuimet voivat ottaa huomioon nimityksen käytön ajallisen keston. Tuottajan vilpittön (tai vilpillinen) mieli on kuitenkin merkityksetön.